

संधीच्या समानतेशी जोडलेला प्रश्न आहे. त्यामुळे कोणत्याही समाजाच्या भावनांना राजकीय फायद्यासाठी कुरवाळण्याऐवजी सरकारने कायदेशीर चौकटीत, पारदर्शकपणे आणि सध्या घटकांती विश्वासात घेऊन कार्यमस्वरूपी तोंडगा शोधण्याची गरज आहे. आज महाराष्ट्रसमोर रोजगार, महागाई, शिक्षण, वाहतूक, शहरांतील पायाभूत सुविधा, पर्यावरण आणि सामाजिक सलोखा. या प्रश्नांवर चर्चा करण्याऐवजी राजकीय संघर्षच केंद्रस्थानी राहिला. तर, लोकशाहीचा खरा उद्देश हरवण्याची शक्यता आहे. पुण्यातील धर्तरेप्रवृत्त्याबाबत न्यायालयीन निर्देशांची अंमलबजावणी न झाल्याचा आरोप करत अवमान याचिका दाखल झाल्याची बाबही

आरोग्यं विद्वत्ता सज्जनमैत्री महाकुले जन्म ।
स्वाधीनता च पुंसां महदैश्वर्यं विनाप्यर्थः॥
: आरोग्य, विद्वत्ता, सज्जनबरोबर मैत्री, चांगल्या
कुळात जन्म आणि प्रत्येक गोष्टीत स्वावलंबन
या गोष्टी म्हणजे महान ऐश्वर्य आहे.

देश आणि काळाच्या संबंधात जे आपले ज्ञान आहे. ते खूपच मर्यादित आणि थोडे आहे. आपण देशाच्या खोलवर जात नाही त्याचे मूल समजून घेण्याचा प्रयत्न करत नाही. वेळ किंवा काळ काय आहे. त्याचे मूल स्वरूप काय आहे. याला खरोखरच मनात उतरवल्याने देश आणि काळाचे आपले अपूर्ण ज्ञान काही अंशी पूर्ण होऊ शकते आणि आपले विचार सीमित देश आणि परिमित काळाच्या मागे जाऊ शकतात. विचार करण्याची गोष्ट ही आहे की, आपण युग, वर्ष, महिना, दिवस आदींना काळ समजतो तो काळ हा प्रकृतीपासून निर्मित आहे. आणि प्रकृतीच्या गर्भात आहे. परंतु महात्मांच्याच्या वेळी जेव्हा हे कार्यरुप संपूर्ण जगात आपल्या कार्यरुप प्रकृतीमध्ये मिळून जाते. त्यावेळी देश-काळाचे रुप काय असते. ते देशकाळ प्रकृतीचे कार्य असते. त्यामुळे या प्रश्नावर विचार केला तर असे वाटते की, अशक्त देश काळ ज्या अशक्त देश काह ज्या प्रकृतीरुप देश काळात मिळून जातात. प्रकृती रुप देश काळात प्रकृतीचे स्वरुप देश काळात आणि या प्रकृतीचे ते अधिष्ठान आहे. अर्थात ही प्रकृती आपले कार्य संपूर्ण जड दृश्यवर्ग मिळाल्यानंतरच ज्यामध्ये ही स्थिती असते. ते अधिष्ठान प्रकृतीचे कार्य असू शकत नाही. ते तर सर्वांचे पहिले कारण आहे आणि सर्वांचे पहिले कारण एकमात्र विज्ञानान्धन परमात्मा हेच आहे. त्या विज्ञानन्दन ती साम्यावस्थामध्ये राहते आणि कधी विकासाला प्राप्त होते. ज्यावेळी ती साम्यावस्थामध्ये त्यावेळी आपले कार्य समस्त जड दृश्यवर्गांना आपल्यातली लीन करून परमात्माच्या कोणत्याही एक अंगी स्थिती असते. आणि ज्यावेळी तोच परमात्माला सकारात्मक उमेळी विषमता प्राप्त होते. त्यावेळी परमात्माची देखरेख सारसाराचे सृजनत्व असते.

स्वतंत्र भारताचे पहिले गव्हर्नर चक्रवर्ती राजगोपालाचारी (राजाजी) कलकत्त्याच्या राष्ट्रीय ग्रंथालयास भेट देण्यासाठी आले होते. ग्रंथालयाच्या दर्शनी कक्षात थोर भारतीय स्त्री-पुरुषांच्या तसबिरी भिंतीवर लावलेल्या आहेत. राजाजी त्यांच्या शोधक नजरेने ग्रंथालय पाहत होते. कुणा जवळच्या माणसास त्यांच्या तसबिरीकडे बोट दाखविले, ते थोडक्या म्हणाले, 'आज सकाळीच तर नाही टांगली ती तसबीर?' तळखू बुद्धिमत्तेचे वरदान लाभलेले ते वयोवृद्ध मुत्सद्दी होते. टाचणीनं फुगा फोडावा, तसा त्यांनी विभूतिपूजक दुनियाचा पोकळ बडिदार तर उघड केलाच पण रामायण-महाभारताचे जनसामान्यांसाठी सुगम अनुवाद करणाऱ्या आपल्या अंतःकरणातली विरक्ती किती सच्ची आहे याचाही प्रत्यय दिला.

कथा उपदेश : बुद्धिमत्ता आणि अनुभवाने कोणताही थोडक बडिदार फोडता येतो.

पंचांग
 ३० ऑगस्ट २०२६
 रविवार
 विक्रम संवत् - २०८२
 श्रावण शके
 संवत् - १९४८
 संवत्सर - पराभवनाम
 अयन - दक्षिणयन
 मास - श्रावण
 ऋतु - सौर शरद
 कृष्ण पक्ष
 तिथि: द्वितीया ०९:३७:२०
 नक्षत्र: उत्तराभाद्रपद
 २७:४४:३१+
 योग: शूल २७:४५:१३+
 करण: गर ०९:३७:२०
 करण: वणिज २१:१७:२६
 सूर्य: सिंह
 चन्द्र: मीन
 हजरी सन् - १४४८
 मुस्लिम मास - रबिलावल
 तारीख - १६
 विशेष
 सूर्याचा पूर्वाफाल्गुनी
 नक्षत्रप्रवेश वाहन: गाढव
 केशवदत्त महाराज
 पुण्यतिथी - सोनगिरि
 (धुळे)
 शिवचरणा महाराज
 पुण्यतिथी - अकोला
 आदित्य पूजन

		7		1	4	6		3
		1	5					
3		4				9		5
4	9		7	2			3	
1				8				6
	7			5	1		8	9
6		9				3		8
					5	1		
5		3	1	9		7		

- १९३९ - लंडनमधून ऐतिहासिक महत्त्वाच्या वस्तू, दस्तऐवज आणि लहान मुले बाहेर पाठविण्यास सुरुवात.
- १९४२ - कॅनडात सक्तीच्या सैनिकभरतीस सुरुवात.

- १७७३ – नारायणराव पेशवे यांच्या पुण्याच्या शनिवारवाड्यामध्ये खून झाला.
- १९७५ – पहिले बालकुमार साहित्यसंमेलन भा. रा. भागवत यांच्या अध्यक्षतेखाली पुणे येथे

- १३३४ - पीटर पहिला, कॅस्टिलचा राजा.
- १३७७ - शाहरुख, परिशियाचा राजा.
- १५६९ - जहांगीर, अकबर बादशाहचा मुलगा, चौथा मुगलसम्राट, अनाकलीचा सलीम.
- १८५६ - कार्ल व्हिंडिड टॉमस रंग, जर्मन भौतिकशास्त्रज्ञ.
- १८३१ - अर्नेस्ट रुदरफोर्ड, अणुंच्चा रचनेबद्दल महत्त्वाचे संशोधन करणारे शास्त्रज्ञ.
- १९१८ - बाळशास्त्री

खेळाचे नियम : प्रत्येक उभी लाइन आडवी लाइन आणि ३-३ च्या वर्गात १ ते ९ पर्यंतची संख्या भरा. परंतु ही अट आधी कोणी, नंबरी पुनरावृत्ति कोणत्याही उभ्या किंवा आडव्या लाइन आणि कोनानात आली नाही पाहिजे. प्रत्येक कोडाखाले केवळ एकच उतर आहे.या कोडयाला भरण्यासाठी आपण पेन्सिलचा आणि खोद रबराचा उपयोग केला तर ते आपल्यासाठी अधिक सुविधा जनक होईल.

4	7	6	9	5	1	2	8	3
5	9	1	8	3	2	7	6	4
3	8	2	6	4	7	9	5	1
8	6	5	7	1	9	4	3	2
2	1	9	4	8	3	5	7	6
7	4	3	5	2	6	1	9	8
1	5	8	3	7	4	6	2	9
6	2	7	1	9	8	3	4	5
9	3	4	2	6	5	8	1	7

- १९५८ – सांचो तिसरा, कॅस्टिल्ला राजा.
- १४२८ – शोको, जपानी सम्राट.
- १४८३ – लुई अकरावा, फ्रांसचा राजा.
- १६१९ – शिमाडु योशिहिरो, जपानी सामुराई.
- १९४९ – आर्थर फील्डर, इंग्लिश क्रिकेट खेळाडू.
- १९९९ – पू. ज. देवरस, सर्पमित्र.

 मेष : शुभ रंग:काला,
शुभ दिशा:पूर्व
बौद्धिक चळवळीचे
नेतृत्व आपण कराल. त्यातून
आपली प्रतिमा उंचावेल.

 मिथुन : शुभ
रंग:हिरवा, शुभ दिशा:पूर्व
घरात कुटुंबियांच्या
तव्येती व काही विचित्र
प्रश्न यातून सफाईने मार्ग
काढावा लागेल.

 सिंह : शुभ रंग:हिरवा,
शुभ दिशा:पूर्व
कोणत्याही वादविवादात
मध्यस्थी करू नका.
शब्दप्रयोग व पैसा यांचा
वापर विचारपूर्वक करा.

 कन्या :
शुभ रंग: केसरी,
शुभ दिशा : उत्तर
घरात काही मंगलकार्ये
ठरतील. कार्यक्रमानिमित्त घरात
पाहुण्यांची वर्दळ राहील.

 तुळ : शुभ रंग:निळ
शुभ दिशा:पूरुब
मैत्रिणीसह होणाऱ्या
गप्पातून ज्ञानात भर पडेल. काही
वैचारिक चर्चा हितकारक ठरतील.

 वृश्चिक : शु
रंग:गुलाबी, शु
दिशा:पश्चि
घरातले मंगल वातावरण
नशीबाची अनुकूल साथ हे स
कसे चांगले जमून येणार आहे

 धनु : शुभ रंग : लाल
शुभ दिशा : पूरुब
अनाठायी खर्च टाळ
खर्च करताना आपण काह
अनिष्ट गोष्टींना खतपाणी घाल
नाही ना याची काळजी घ्या

 मकर : शुभ रंग
पिवळा, शुभ दिशा : पू
घरगुती आजारपण
नाराज शेजारी, पाहुण्यांचे मुक्का
आणि स्वतःची कामाची घा
यातून वेळ काढावा लागेल

कुंभ : शुभ रंग
हिरवा, शुभ दिशा : उत्तर
प्रवासातून चांगला
अनुभव आपल्या व्यवसाया
बदल करायला लावतील
संततीशी वादाचे प्रसंग येतील

 मीन : शुभ रं
: गुलाबी, शु
दिशा : उत्त
नोकरीच्या अपेक्षा असणाऱ्यांना
अपेक्षित अशी नोकरी मिळेल
बदल लाभदायक ठरतील

‘दै. संध्या’ जम्बो शब्दकोडे क्र. १०५४

१. सुंदर पती-
पत्नीचा जोडा
५. हार
८. काळे ज्वालाग्रही खनिज
११. मऊ, मृदू
११अ. दारूचा एक प्रकार
१२. यजमान, पती
१४. रक्षण करणारा
१५. बाजार
१६. पावसाची झड
१७. पापणी न
हलवता (पाहणे)
१९. सरपणाचे दुकान
२१. संत रामदासस्वामी
यांनी रचलेला ग्रंथ
२४. जोम, मस्ती
२५. अवस्था, दशा
२७. पंख
२८. तुरंग
२९. काठाच्या
नक्षीप्रकारामुळे प्रसिद्ध
धोतरप्रकार ---- काठी
३१. वर्ष
३२. अडकित्याने
कातरण्याचे विड्यात
घातले जाणारे फळ
३४. हळद पिऊन का
अशी होता येणार?
३५. कागदावर
आखलेला कप्पा
३७. आचारी
३९. माफी मागणारा
४२. दिवाणखाना
४३. सत्य
४४. अतिरेक, टोक
४५. मोठे गाव
४७. मातापिता
५१. कुटी
५२. कागदाचे एक परिमाण

५३. ढीग, चळत
५४. शाळेंतील शिक्षिका
५५. केस काळे
- करण्याचे साधन
५७. वेल
५९. समुद्र
६१. विनोबाजींच्या
- गीतेवरील ओव्या
६३. लढन मृत्यू येणे
६५. अखंड
६६. दृष्ट
६७. स्त्री
६८. रोखलेली नजर
६९. शेळी
७१. मैत्रीण
७२. ठराविक पैसे
७४. पायंडा, पद्धत
७६. दरोडा
७८. धोकादायक
८०. माणूस
८२. सूर्याचे एक नाव
८४. सटकन, पटकन
८५. मातीचा कण
८६. दुसऱ्यासाठी
- केलेला खर्च

१. रत्नजडित माळ
२. अंतःकरण
३. किंमत
४. नमन
५. मागील अंगणाचा दरवाजा
६. मीठ
७. अरण्य
८. नवाकोरा
९. रेंचक
१०. एक पालेभाजी
११. दसरा, इभ्रत, वज्र
१२. सुसर
२०. जनगणना

२२. नरमांजर
२३. पृथ्वी
२५. भूतकाळ
२६. चिंतन
२७. परीक्षा घेणारा
३०. आशीर्वाद देणारी
३१. मित्र
३३. प्रयत्न
३६. बेकरीतील
- एक गोड पदार्थ
३८. पहाटेची गाढ निद्रा
४०. तुळशीमाळ
- धारण करणारा
४१. पार्थिवारचे वस्त्र
४५. यमपुरी
४६. घरातील मोठी माणसे
४८. घाबरणे
४९. एक बारीक धान्य
५०. पायाचे उभे हाड
५४. स्त्रीलंपट
५६. चकचकीत, स्वच्छ
५८. चांदणी
५९. भेग, चीर
६०. किल्लेदार
६२. दिवसाचा
- चोविसावा भाग
६४. धनुष्यबाण
६५. अफूचे बी
६७. पूर्ण नैस्तनाबूत
६९. भाजपची
- विद्यार्थी संघटना
७०. ज्ञाती
७३. विचारांचे,
- भावनांचे इंद्रिय
७५. होडी
७७. वसन, वस्त्र
७९. बशीचा जोडीदार
८१. नवरामुलगा
८३. तीक्ष्ण नजरेचा पक्षी

आडवे उत्तर : १.केसरी

४९.मलमल
५९.लाडका

१७.रक्तदान १९.जमादार
२०.कुलूप २१.परोपरीनी
२२.जागा २३.अंदाजपत्र
२६.वाचनालय ३१.लट
३४.अंतराल ३५.निकाल
लावणे ३६.मानस
३७.नकलाकार ३९.धनक
४२.विमला ४३.ताळ
४५.हाड ४६.नकारघंटा
४८.जन ५०.मकबरा
५३.यम ५४.तारणहार५६
वस्तरा ५७.सनातन
६०.कतरण ६३.बिगर
६४.आज ६५.चव ६५
अ.रास

